

Митне регулювання як системний елемент зовнішньоекономічної політики України

Матвієць Ольга Вікторівна,

к.е.н., ст. викл. кафедри міжнародних економічних відносин,

Хмельницький національний університет

Глибокі та всеохоплюючі за своєю сутністю політичні, економічні та соціальні процеси, що відбуваються в сучасній Україні, обумовлюють серйозні зміни в усвідомленні ролі та значення митної політики як невід'ємної складової єдиної загальнодержавної політики. Митна політика, що нині має яскраво виражений фіскальний характер, у майбутньому мусить орієнтуватися на здійснення економічних, регулятивних та охоронних функцій [0, с.284].

Відзначимо, що в умовах, коли рівень відкритості економіки України досить високий, зовнішньоекономічна діяльність країни є чинником її економічного розвитку. Зважаючи на це, важливу роль виконує митна політика, зокрема завдяки процедурам оподаткування зовнішньоекономічної діяльності, оскільки надходження від адміністрування митних платежів займають високу частку у структурі дохідної частини державного бюджету України. Виконуючи цілу низку важливих завдань, митна політика стає значним важелем підтримки рівноваги і створення у суспільному виробництві найсприятливіших умов для розвитку економіки[**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 745]

Підкреслимо, що вибір шляхів розвитку та удосконалення зовнішньоекономічної політики постійно перебуває у центрі уваги науковців, політичних діячів та пересічних громадян. Особливо це актуально в сучасних умовах, коли набувають інтенсивного розвитку процеси міжнародної економічної інтеграції, глобалізації світового господарства та міжнародного поділу праці. Одним із засобів регулювання зовнішньоекономічної політики є

ефективна митна політика, від чого залежить не лише внутрішній ринок країни, поповнення дохідної частини державного бюджету, а й співпраця з міжнародними фінансовими інституціями та організаціями [2, с. 352]. Виконуючи цілу низку важливих завдань, митна політика стає значним важелем підтримки рівноваги і створення у суспільному виробництві найсприятливіших умов для розвитку економіки.

Саме тому формування ефективної системи регулювання зовнішньоекономічної політики в умовах лібералізації митної політики України є надзвичайно актуальним питанням та потребує ґрунтовних наукових досліджень.

Сьогодні митне регулювання є підсистемою державного регулювання зовнішньоекономічної політики та регулює основні аспекти переміщення товарів через митний кордон. Місце й роль митної політики в системі загальнодержавної політики визначається багатьма факторами, що мають місце через вплив інших складових державної політики (податкової, фінансової, інвестиційної тощо). Вона тісно взаємопов'язана з ними і знаходиться в прямій чи опосередкованій залежності від них, але й сама має суттєвий вплив на них. Митна політика, виступаючи складовою внутрішньої та зовнішньої державної політики, формується та запроваджується, спираючись на об'єктивний аналіз та з урахуванням внутрішньоекономічних і зовнішньоекономічних факторів. У цьому сенсі митна політика фокусує в собі інтереси держави у внутрішньоекономічній, зовнішньоекономічній, фінансовій, податковій, валютній, кредитній та інших сферах. У такій якості митна політика є не тільки катализатором політики держави, але й свого роду заручником її прорахунків [0, с. 285].

Зауважимо, що від раціональності митного регулювання залежить стимулювання і ефективність міжнародних торговельних зв'язків. За допомогою тарифного та нетарифного регулювання держава може стимулювати ввезення або вивезення відповідних товарів, проводити економічну, науково-технічну, валютно-фінансову політики у

зовнішньоекономічній діяльності. Звідси митна політика не зводиться лише до техніки проведення митної справи, це поняття широке, охоплює різні аспекти державного впливу на зовнішньоекономічну політику в цілому [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 72].

Важливо виділити коло проблем у митній сфері України та шляхи їх вирішення, а саме:

- інституційного характеру: побудова цілісної та узгодженої системи митних органів, ефективної територіальної структури;
- кадрового характеру: окреслення кола повноважень, підвищення кваліфікації і професійної підготовки працівників митних органів;
- функціонального характеру: підвищення ефективності їхньої діяльності шляхом автоматизації роботи, спрощення митних процедур та забезпечення їхньої прозорості, удосконалення матеріально-технічної бази, оснащення тощо;
- тарифного характеру: гармонізація ставок мита і наближення до вимог європейської спільноти [4, с.97].

В умовах формування розвитку ринкових відносин митна політика поступово стає інструментом і засобом розв'язання внутрішньоекономічних завдань: вона покликана стимулювати всебічний розвиток вітчизняної економіки, надавати їй нові імпульси, захищати від проникнення деструктивних елементів та їх руйнівного впливу на соціально-економічне становище країни. Беручи до уваги те, що з кожним роком збільшується вплив європейської спільноти на Україну, слід неухильно працювати над оптимізацією відносин з Європейським Союзом, а єдиний шлях для цього полягає у тому, щоб засвоїти досвід країн Центральної Європи. Українське державне керівництво має чітко підтримувати незмінність зовнішньополітичного курсу на євроінтеграцію, проводити відкриту, прозору і зрозумілу для своїх громадян та світу інтеграційну політику, впроваджувати європейські норми і стандарти життя [2, с. 354].

Підкреслимо, що моніторинг регулюючого потенціалу митної політики в контексті системи зовнішньоекономічної політики підтвердив присутність

реальних дисбалансів і проблем у національній економіці. Важливо зазначити, що тяжіння національної системи митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності до європейських і світових стандартів передбачає врахування фіскальних ефектів щодо реорганізації системи митного оподаткування, основними з яких є покращення доступу українських товарів та послуг на ринку ЄС, збільшення надходжень до державного бюджету від сплати ПДВ при митному оформленні імпорту. Тим не менше, удосконалення митної політики України на сучасному етапі є одним із пріоритетних напрямів діяльності Державної фіскальної служби України та каталізатором соціально-економічного зростання, тому сформульований у процесі дослідження спектр підвищення ефективності проведення митної політики є дуже актуальним. Варто резюмувати, що з метою активізації зовнішньоекономічної діяльності та стимулювання розвитку реального сектору економіки України за допомогою митного регулювання необхідно не забувати про вже зроблені кроки щодо удосконалення та реформування його діючої практики в контексті задоволення фіскальних і суспільних потреб та націлитися всім учасникам зовнішньоекономічних відносин на їх ефективне виконання [5, с. 73].

Підсумовуючи зазначимо, що система митного регулювання України має забезпечити сприятливі умови для адаптації національної економіки до більш гострої міжнародної конкуренції внаслідок приєднання до системи глобального регулювання і вільного переміщення ресурсів та поступове включення її економіки до глобальних та європейських економічних процесів.

Список використаних джерел:

1. Приймаченко Д.В. Митна політика держави та її реалізація митними органами: монографія. Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2006. 332 с.
2. Голинський Ю.О., Муляр В. В. Митна політика та її вплив на менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. *Молодий вчений*. 2018. № 10(2).

С. 745–748. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_10%282%29__81 (дата звернення 18.05.2019).

3. Краснікова О.М Актуальні питання формування митної політики в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. № 3 (14). С. 346–349. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/14-2018-ukr> (дата звернення 18.05.2019).

4. Мокій А.І., Полякова Ю.В., Фільченко І.Ю. Митна політика в системі захисту внутрішнього ринку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 6. С. 70–74.

5. Сторожук О. В., Свириденко Г. М. Митно-тарифне регулювання як фактор забезпечення зовнішньоекономічної безпеки держави в умовах євроінтеграції. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 17. С. 94–98.

6. Гуцул І. Митна політика та її вплив на зовнішньоекономічну діяльність. *Світ фінансів*. 2016. Вип. 2. С. 67–74.